

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

cu participarea:

procurorului Dumitru Graur,
avocatului Cornelia Gorencu,
inculpatei Galiț Rodica,

a judecat, în ședință închisă, recursul declarat de avocatul Igor Ciuru împotriva încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 aprilie 2015, în privința inculpatei

Galiț Rodica Vasile, născută la 02 septembrie 1987 în s. Nicolaevca, r-nul Fălești, locuitoare a s. Scumpia, r-nul Fălești, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale.

*Termenul de examinare a cauzei
în instanța de recurs: 22 aprilie – 24 aprilie 2015.*

Avocatul a susținut recursul în sensul declarat.

Procurorul s-a pronunțat pentru respingerea recursului și menținerea încheierii contestate.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Fălești din 28 iulie 2014, Oloi Stepan a fost condamnat în baza art. 151 alin. (4) Cod penal la 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Procesul penal pe art. 151 alin. (4) Cod penal în privința lui Galiț Rodica a fost încetat, pe motiv că fapta constituie o contravenție prevăzută de art. 78 alin. (2) Cod contravențional.

Procesul contravențional pe art. 78 alin. (2) Cod penal în privința lui Galiț Rodica a fost încetat, pe motivul expirării termenului de prescripție.

2. Procurorul a declarat apel, solicitînd casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Galiț R. să fie condamnată conform învinuirii formulate, în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, la 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar pentru femei.

3. În cadrul judecării cauzei în ordine de apel procurorul a înaintat un demers, în care a solicitat aplicarea față de inculpată a măsurii preventive - arestarea preventivă și eliberarea mandatului de arest pentru o perioadă de 30 zile, cu anunțarea ei în căutare.

El a menționat că există o bănuială rezonabilă privind săvîrșirea infracțiunii.

În rezultatul investigațiilor inițiate pe acest caz, de către organul de urmărire penală au fost dobîndite, în modul stabilit de legislația procesual-penală, probe cu caracter pertinent și concludent care vin să dovedească atît caracterul infracțional al faptelor, cît și probabilitatea comiterii acestora de către inculpata nominalizată.

Din conținutul probelor invocate rezultă săvîrșirea de către inculpată a unei infracțiuni deosebit de grave - art.151 alin.(4) CP (art.16 CP).

Este constatat deci faptul corespunderii afirmațiilor cu privire la existența bănuielii privind săvîrșirea infracțiunii cu exigențele conținute în art. 5 alin. (1) lit. „c” din Convenția Pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, precum și cele prevăzute în art. 165 alin.(3) Cod de Procedură Penală.

Riscul eschivării, precum și posibilitatea influențării martorilor.

Există riscul, că Galiț R. ar putea să se ascundă de instanța de judecată la infinit ceea ce ar face imposibilă examinarea cauzei penale de învinuire a ei în termeni rezonabili, precum și să influențeze martorii.

Este constatat deci faptul corespunderii afirmațiilor cu privire la riscul eschivării cu exigențele conținute în art. 5 alin. (1) lit. „c” din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, precum și cele prevăzute în art. 175 alin.(2), 176 alin.(1), 185-186 Cod de procedură penală, adică aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv ar avea drept scop împiedicarea inculpatei să se ascundă de judecată, de a persecuta orice acțiuni îndreptate la împiedicarea stabilirii adevărului și, respectiv, la tergiversarea din diferite motive a examinării cauzei penale date.

Este inefficientă aplicarea măsurilor preventive mai puțin severe.

Reieșind din cumulul circumstanțelor de fapt stabilite cu privire la caracterul infracțional al faptei imputate inculpatei, precum și referitoare la personalitatea acesteia din urmă, se impune concluzia cu privire la ineficiența altor măsuri preventive decît arestarea preventivă, care este unica măsură preventivă de natură să asigure buna desfășurare a procesului penal, asigurarea executării sentinței și să prevină riscul eschivării.

Din conținutul materialelor de urmărire penală rezultă, că infracțiunea comisă de către Galiț R. este deosebit de gravă, inculpata se eschivează de instanța de judecată, știind cu certitudine despre faptul că hotărîrea pe cazul dat nu este definitivă, fără de a informa despre locul aflării sale, totodată nefiind exclusă ca rezultat al neaplicării față de inculpată a arestului preventiv întreprinderea

măsurilor în vederea influențării martorilor pe caz în vederea schimbării declarațiilor ce o demască totalmente ca făptuitor ai infracțiunii comise.

În virtutea prevederilor art. 185 CPP, care stipulează necesitatea aplicării arestului preventiv față de inculpați, luând în considerație cele invocate mai sus, se constată condițiile necesare pentru schimbarea măsurii preventive din obligare de nepărăsire a țării în arest preventiv, or inculpata nominalizată a încălcat restricțiile altei măsuri preventive.

4. Conform încheierii Curții de Apel Bălți din 18 februarie 2015, demersul a fost admis și dispusă aplicarea arestului preventiv pe termen de 30 zile față de inculpată, de la reținere, cu eliberarea în privința ei a mandatului de arest pe un termen de 30 zile și cu anunțarea lui în căutare.

Instanța de apel a indicat că, fiind pus pe rol dosarul, s-a dispus citarea inculpatei Galiț R. la ședința de judecată din 01.10.2014.

Din motivul neprezentării s-a ordonat aducerea ei silită, inclusiv cea repetată pentru ședințele de judecată din 12.11.2014, 21.01.2015 și 18.02.2015.

Măsura respectivă nu a fost executată din motivul lipsei inculpatei la locul de trai, fapt confirmat prin raportul responsabilului de executare a încheierii judiciare, motiv pentru care procurorul participant la ședința instanței de apel a solicitat aplicarea în privința Galiț R. a măsurii preventive arestul pe un termen de 30 zile, cu liberarea mandatului de arestare și anunțarea acestei în căutare.

Temeinicia demersului formulat de procuror, în raport cu materialele cauzei penale, ținând cont de motivele neprezentării inculpatei Galiț R. la ședințele de judecată, ascultând părerea apărătorului I. Ciuru care a solicitat respingerea demersului formulat de acuzator, instanța în corespundere cu art. art. 176 alin. (2), (3), 177 alin. (2), 186 alin. (1) și 321 alin. (5), 329 alin. (1) Cod de procedură penală, întru excluderea tergiversării nemotivate a examinării cauzei în ordine de apel și întru asigurarea plenitudinii examinării ei, este necesar de a admite demersul formulat de partea acuzării, dispunând aplicarea în privința acestei a măsurii preventive arestul preventiv pentru un termen de 30 zile, cu liberarea mandatului de arestare pentru același termen și anunțarea acestei în căutare.

În susținerea acestei concluzii se reține gravitatea infracțiunii imputate inculpatei Galiț R., precum și comportamentul manifestat de ea vis-a-vis de obligațiunea prezentării în instanța de apel, ținându-se cont și de faptul, că cel de-al doilea inculpat Oloi S. se deține în starea de arest, fiind în așteptarea examinării cazului, inclusiv și la apelul depus de el în favoarea achitării sale.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 31 martie 2015, recursurile inculpatei și avocatului împotriva acestei încheieri a fost respins.

Instanța de recurs a reținut că Galiț R. se eschivează de la prezentarea în instanța de judecată, fapt care duce la tergiversarea nejustificată a examinării cauzei penale, deoarece după pronunțarea sentinței care a fost atacată de către procuror, fiind citată legal pentru a se prezenta în instanța de apel, inculpata nu s-a prezentat și nu a informat instanța despre imposibilitatea de a se prezenta la proces. Mai mult ca atât, sentința instanței de fond nu a devenit definitivă și irevocabilă, or, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune

altfel, iar procurorul a declarat apel în termen. Instanța a considerat neîntemeiat argumentul recurenților, precum că nu a fost înștiințată legal, deoarece citația cu aviz de recepție a fost expediată prin serviciul poștal în adresa domiciliului sat. Scumpia, r-nul Fălești, indicat de către inculpată, mai mult ca atât instanța nu a fost informată despre schimbarea domiciliului, conform prevederilor art. 238 alin. (3/1) Cod de procedură penală, care stipulează că inculpatul este obligat în termen de cel mult 3 zile să informeze instanța de judecată despre schimbarea domiciliului. Prin urmare, instanța indicând că în materialul cauzei sunt probe verosimile, suficiente și justificate care permit a presupune despre existența, la etapa actuală, a riscului real de ingerință a inculpatei în cursul normal al justiției, prin ascunderea sa de instanță și tergiversarea nejustificată a procesului penal. Instanța de apel corect a concluzionat că Galiț R., se eschivează de a se prezenta la judecarea cauzei, considerând justificată aplicarea în privința acesteia a măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru un termen de 30 de zile, fiind respectate prevederile legale, pronunțându-se o încheiere legală și întemeiată.

6. Procurorul a înaintat în instanța de apel un demers, solicitând prelungirea față de inculpată a arestului preventiv pentru 90 de zile.

El a menționat că în procedura instanței de apel se afla cauza penală de învinuire a lui Galiț R. în comiterea infracțiunii, prevăzute de art.151 alin. (4) CP.

În rezultatul investigațiilor inițiate pe acest caz, de către organul de urmărire penală au fost dobândite în modul stabilit de legislația procesual-penală probe cu caracter pertinent și concludent care vin să dovedească atât caracterul infracțional al faptelor, cât și probabilitatea comiterii acestora de către inculpată în complicitate cu Oloi S.

Din conținutul probelor invocate rezultă săvârșirea de către inculpata Galiț R. a unei infracțiuni deosebit de grave (art.16 CP).

Există riscul, că Galiț R. ar putea să se ascundă de instanța de judecată, anterior fiind anunțat în căutare de către instanță.

Este constatat deci faptul corespunderii afirmațiilor cu privire la riscul eschivării cu exigențele conținute în art. 5 alin. (1) lit. „c” din Convenția Pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, precum și cele prevăzute în art. 175 alin.(2), 176 alin.(1), 186 CPP, adică prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv ar avea drept scop împiedicarea inculpatei să se ascundă de judecată, de a persecuta orice acțiuni îndreptate la împiedicarea stabilirii adevărului, cu atât mai mult că, pe caz, conform legislației procesual-penale, se impune reluarea cercetării judecătorești și este necesară audierea suplimentară a martorilor, care pot fi influențați.

Reieșind din cumulul circumstanțelor de fapt stabilite cu privire la caracterul infracțional al faptei imputate inculpatei, precum și referitoare la personalitatea acesteia din urmă, devin ineficiente alte măsuri preventive decât arestarea preventivă, care este unica măsură preventivă de natură să asigure buna desfășurare a procesului penal, asigurarea executării sentinței și să prevină riscul eschivării.

7. Potrivit încheierii Curții de Apel Bălți din 10 aprilie 2015, demersul a fost admis și dispusă prelungirea termenului ținerii sub arest a inculpatei pentru 90 zile, pînă la 10 iulie 2015.

Instanța de apel a statuat că, raportînd aspectele de fapt a cauzei la normele dreptului procesual-penal ce reglementează procedura aplicării măsurilor preventive, în susținerea concluziei privind necesitatea menținerii în continuare a inculpatei în starea de arest, se reține gravitatea faptei imputate și pericolul ei pentru societate, precum și posibila ei eschivare în continuare de la prezentarea în fața instanței de apel, or comportamentul manifestat anterior tocmai, că justifică prezența acestui risc, ducând la o tergiversare nemotivată a soluționării cazului, decăzând credibilitatea instanței față de ea.

Argumentul apărării referitor la prezența unui loc permanent de trai pe teritoriul RM și nedorința inculpatei de a se eschiva de la răspunderea penală, cu solicitarea înlocuirii măsurii preventive din arest în arest la domiciliu, fiind pur declarativ, rămîne a fi inacceptabil, or inculpata nu locuiește la locul reședinței sale s. Scumpia, r-nul Fălești, găzduind temporar în mun. Chișinău, plasarea ei în starea de arest la domiciliul fratelui său din r-nul Drochia, nejustificînd solicitarea înlocuirii măsurii preventive, pentru că nu va asigura examinarea cauzei în termeni rezonabili.

8. Avocatul Igor Ciuru a declarat recurs, în care solicită casarea acestei încheieri.

Recurentul a invocat că prin demersul său procurorul a invocat menținerea riscului eschivării, motivînd că inculpata ar putea să se ascundă de instanța de judecată, anterior fiind anunțată în căutare. Procurorul n-a adus nici-o probă în susținerea menținerii riscului eschivării.

Procurorul n-a demonstrat iar instanța n-a motivat că alte măsuri preventive mai blînde nu pot înlătura riscurile menționate

Procurorul n-a dovedit prin probe iar instanța n-a motivate că aplicarea măsurilor preventive mai ușoare nu poate înlătura riscurile invocate.

Instanța de judecată la fel nu și-a motivat încheierea în baza probelor administrate că aplicarea unei măsuri preventive non privative de libertate n-ar putea înlătura riscurile invocate de procuror.

Esența normelor de drept invocate mai sus și a practicii CEDO se reduce la faptul că arestul poate fi dispus numai în cazuri excepționale și doar atunci și numai atunci cînd autoritățile statului aduc probe care justifică aplicarea arestului.

În cazul nostru, procurorul a înaintat un demers neîntemeiat fără prezentarea de probe, iar instanța de judecată a admis demersul procurorului emițînd o încheiere nemotivată fără a invoca probe care ar justifica aplicarea celei mai severe măsuri preventive (arestul) față de inculpata Galiț R.

Demersul procurorului privind prelungirea măsurii preventive n-a fost înmînat avocatului cu 5 zile înainte de expirarea termenului de arestare, fiind înmînat la ședința din 8 aprilie 2015, adică cu 2 zile înainte de expirarea termenului de arestare.

Instanța de apel n-a ținut cont de această încălcare, admițînd ilegal demersul procurorului.

9. Judecînd recursul respectiv pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi respins din următoarele considerente.

Conform art. 311, 312, 329, 416 Cod de procedură penală, instanța de apel, deliberând asupra apelului, dacă este necesar, poate hotărî aplicarea dispozițiilor privitoare la măsurile preventive. În cazul aplicării arestării preventive, hotărîrea instanței poate fi atacată în instanța ierarhic superioară cu recurs, pentru efectuarea controlului judiciar al legalității deciziei respective.

Potrivit art. 186 alin. (5), (6), (10) Cod de procedură penală, fiecare prelungire a duratei arestării preventive nu poate depăși 90 de zile în faza judecării cauzei. În caz dacă este necesar de a prelungi durata arestării preventive a inculpatului, procurorul, nu mai târziu de 5 zile pînă la expirarea termenului de arestare, înaintează instanței care judecă cauza un demers privind prelungirea acestui termen. Hotărîrea instanței de prelungire a termenului de judecare a cauzei cu menținerea în stare de arest a inculpatului poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și cu referire la argumentele invocate în recurs, menționate în pct. 8 din prezenta decizie, se atestă că potrivit art. 5 alin. 1 din CEDO, art. 176 alin. (1) și (2), 185 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Prolungirea termenului arestării preventivă poate fi aplicată numai persoanei care este învinuită de săvîrșirea unei infracțiuni deosebit de grave și numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că inculpatul ar putea să se ascundă de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal și cînd inculpatul nu are loc permanent de trai pe teritoriul R. Moldova.

Totodată, circumstanțele pe care se întemeiază soluția instanței de apel privind prelungirea termenului judecării cauzei cu menținerea inculpatei în stare de arest, reproduse în pct. 3-7 din prezenta decizie, coroborează fără echivoc cu prescripțiile de drept nominalizate.

Circumstanțele constatate în partea descriptivă a încheierii contestate, cît și a încheierii Curții de Apel Bălți din 18 februarie 2015, fiind reținute și prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 31 martie 2015, relevă că instanța de apel a soluționat demersul procurorului privind prelungirea termenului menținerii inculpatei în stare de arest pe o perioadă de 90 zile în strictă conformitate cu prescripțiile de drept procesual enunțate mai sus, inclusiv ținînd cont de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei incriminate inculpatei, care este calificată ca una deosebit de gravă, pentru care art. 151 alin. (4) Cod penal prevede o pedeapsă de la 12 la 15 ani închisoare, de persoana inculpatei, de existența unor suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că inculpata ar putea să se ascundă de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal, neavînd nu are loc permanent de trai pe teritoriul R. Moldova, toate acestea fiind fondate și probate pe împrejurările conținute în materialele respectivului dosar penal și reproduce la pct. 3-7 din prezenta decizie, care continue să fie valabile pînă în prezent, nefiind denegate de recurent prin probe pertinente, concludente, utile și veridice.

Pe lângă acesta, afirmațiile recurentului că demersul procurorului privind prelungirea măsurii preventive inculpatei i-a fost înmînat avocatului cu 2 zile înainte de expirarea termenului de arestare, nu pot fi luate în considerare, deoarece reprezintă doar o constatare, dar fără o argumentare în aspectul unor eventuale încălcări a drepturilor esențiale ale inculpatei, de natură să-i afecteze juridic dreptul la libertate și siguranță.

Împrejurările nominalizate denotă în mod concludent, că decizia atacată este întemeiată și legală, dat fiind că instanța de apel a soluționat chestiunea prelungirii deținerii în stare de arest a inculpatei în strictă conformitate cu prescripțiile de drept procesual și material, iar recursul declarat de avocatul Igor Ciuru este unul neîntemeiat.

Potrivit art. 312 alin. (5) pct. 2) Cod de procedură penală, în urma controlului judiciar efectuat, instanța respinge recursul, dacă acesta este neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este neîntemeiat, el urmează a fi respins integral.

10. Conform art. 312 alin. (5) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Respinge recursul declarat de avocatul Igor Ciuru împotriva încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 aprilie 2015, privind prelungirea cu 90 de zile a termenului de judecare a cauzei cu menținerea în stare de arest a inculpatei Galiț Rodica Vasile.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 30 aprilie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco